

TRAINING: DIGITALE INFORMATIE & COMMUNICATIE

AAN DE SLAG MET DIGITALE VAARDIGHEDEN
TRAINING: **INFORMATIEBEVEILIGING EN PRIVACY**

's Heeren Loo

TRAINING: DIGITALE INFORMATIE & COMMUNICATIE

Bij deze training hoort de Factsheet 'Digitale informatie & communicatie'. Lees deze eerst en gebruik deze bij de training. In deze training leer je om te gaan met digitale informatie en communicatie. Je leert welke digitale informatie betrouwbaar is en hoe je hierachter komt. Daarnaast sta je stil bij welke informatie je bewust en onbewust over jezelf achterlaat op het internet. Tot slot leer je wat de risico's zijn van digitale informatie en communicatie. De training bestaat uit elf opdrachten, waarin deze onderwerpen worden behandeld.

Herkennen van betrouwbare informatie en nepnieuws

Wanneer is informatie betrouwbaar? En wanneer is informatie nepnieuws? In de digitale wereld moet je goed opletten of je informatie wel kunt vertrouwen.

Niet alles wat je leest is waar. Zo heb je nepnieuws, nep e-mails (*phishingmails*) en nepsites.

Opdracht 1

In nieuwsberichten kan valse informatie gegeven worden.

Zoek het filmpje 'Nep nieuws Tutorial Zapp Skills' op YouTube of klik op <https://www.youtube.com/watch?v=edsaqk7OR2U>. Bekijk het filmpje.

- Welke tips geven zij in het filmpje? Hoe kun je echt nieuws van nepnieuws onderscheiden? Noem drie tips.

- 1
- 2
- 3

- Heb jij wel eens een nepnieuwsbericht gelezen? Waar ging dat nieuwsbericht over?

- c. In het filmpje wordt verteld hoe je nepnieuws kunt herkennen. Wat zijn kenmerken van nepnieuws? Zet een vinkje in het groene vak als het een kenmerk is van nepnieuws. Zet een vinkje in het rode vak als het geen kenmerk is van nepnieuws.

☐	☐	In het nieuwsbericht wordt een bron genoemd.
☐	☐	Het nieuwsbericht is alleen op internet te vinden.
☐	☐	De titel heeft veel uitroeptekens.
☐	☐	In het nieuwsbericht wordt reclame gemaakt.

Opdracht 2

De meeste nep nieuwsberichten zijn vrij makkelijk te herkennen aan de hand van de besproken punten. Maar er is ook veel nepnieuws te vinden op internet, waarbij je dit niet zo direct ziet. Bijvoorbeeld ook audio-opnames kunnen nep zijn.

Ga naar www.dewerelddraaitdoor.bnnvara.nl en typ in de zoekbalk 'Video & audio manipulatie: Alexander Klopping'. Bekijk het filmpje wat als eerste wordt weergegeven.

Wat vind je ervan dat dit mogelijk is? Wat zouden de risico's hiervan zijn?

Eigen mening	Risico's
	1
	2
	3

Tip! Filmpjes met audio en video manipulatie.

Op internet zijn nog meer voorbeelden te zien. Zoek bijvoorbeeld op YouTube naar een filmpje van Donald Trump die het liedje *Shake it off* van Taylor Swift 'zingt'. Of zoek op 'Heel Holland Bakt Lucky TV'.

Opdracht 3

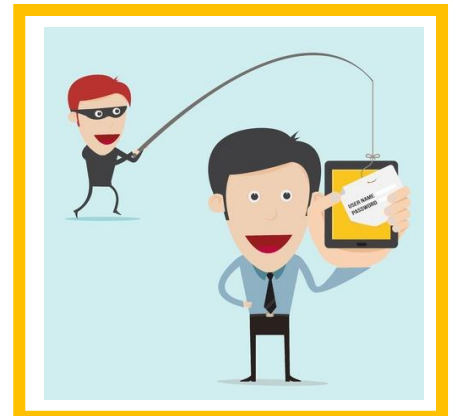
Nep e-mails (phishing)

Het nieuws kan dus soms nep zijn. Dit is informatie waar veel mensen in kunnen trappen. Maar soms gebeurt het dat alleen jij de dupe bent. Je krijgt dan een e-mail, waarin nepinformatie staat.

Ga naar www.veiliginternetten.nl en zoek 'Hoe herken ik een nep e-mail'. Of klik op <https://veiliginternetten.nl/themes/situatie/hoerherken-ik-een-nepmail/>. Lees het artikel dat verschijnt.

- a. Waaraan kun je een nep e-mail herkennen? Noem drie kenmerken.

1	
2	
3	

- b. Welke gegevens moet je nooit geven via de mail of telefoon?
Noem drie soorten gegevens.

1	
2	
3	

Opdracht 4

Ga naar www.veiliginternetten.nl en zoek de video 'Phishing' of klik op <https://veiliginternetten.nl/uitlegvideos/>. Bekijk deze video.

Phishing is dus een vorm van oplichting via internet of telefoon. Hoe goed ben jij in het herkennen van phishing?

Doe de Phishing Quiz op de website van de Consumentenbond. Zoek naar 'Phishing quiz: Test je kennis' op de website, of klik op <https://www.consumentenbond.nl/veilig-internetten/phishing-quiz>. Doe de quiz en beantwoord daarna de volgende vragen.

Hoeveel vragen had jij goed? Hoeveel had je fout?
Lees de toelichting op je foute antwoorden nog eens goed door.

☐	0 tot 4 vragen
☐	5 tot 8 vragen
☐	9 tot 12 vragen

Onveilige websites

Sommige nieuwsberichten, e-mails, of telefoontjes bevatten dus niet-vertrouwelijke informatie. Dit kan ook het geval zijn bij websites. Het herkennen van een veilige website wordt in de training Veiligheid behandeld. Hier wordt ingegaan op hyperlinks.

Onveilige hyperlinks

Een hyperlink verwijst van de ene naar een andere webpagina of website. Door de HTML-code van een webpagina kan de hyperlink worden gekoppeld aan een of meerdere woorden of afbeelding. Soms krijg je een e-mail met daarin een verwijzing naar een website. Deze verwijzing noemen we een hyperlink.

Opdracht 5

Als je een hyperlink krijgt, kun je controleren naar welke website je gestuurd zou worden. Houd je muis op de link. Klik hier nog niet op. Als je even wacht, komt de echte link in beeld. Komt deze link overeen met wat je verwacht?

Ga naar www.risicoinbeeld.nl en zoek het artikel '5 security vragen voor het openen van een link'. Of klik op <https://www.risicosinbeeld.nl/blogs/5-security-vragen-voor-het-openen-van-een-link/>.

Waar kun je nog meer op letten als je wilt controleren of een hyperlink veilig is?
Noem drie dingen.

1

2

3

Digitale voetafdruk

Je weet nu wanneer je te maken hebt met vertrouwelijke informatie. Hoe zit dat met informatie over jezelf?

Het internet is net als een ijsberg. Alleen het topje zie je. Het topje is dan de informatie die je op internet zet en die iedereen kan zien.

Onder de top, dus wat je niet ziet, is alles wat je ooit hebt gedaan op internet. Bijvoorbeeld gewiste e-mails, skypegesprekken, of teksten op facebook bestaan nog ergens. De gegevens die jij op internet achterlaat, noem je een *digitale voetafdruk*.

Digitale voetafdruk:

1. Onbewuste gegevens, bijvoorbeeld cookies.
2. Bewuste gegevens, bijvoorbeeld een foto op facebook.

Opdracht 6

Hoe zou jij het begrip digitale voetafdruk uitleggen aan een collega?
Welk persoonlijk voorbeeld heb je daarbij?

Opdracht 7

Cookies

Denk jij bij cookies ook meteen aan die zoete lekkernij?
Als het gaat om cookies op het internet, wordt er iets anders bedoeld. Een cookie op het internet onthoudt bepaalde informatie over jou.

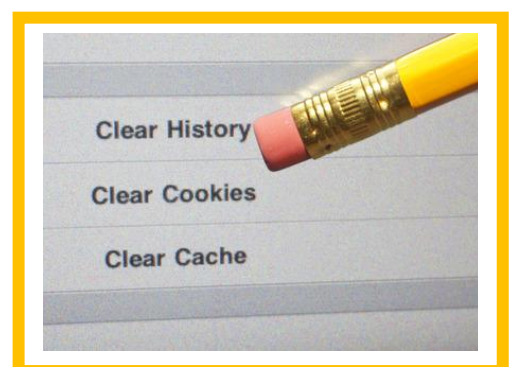
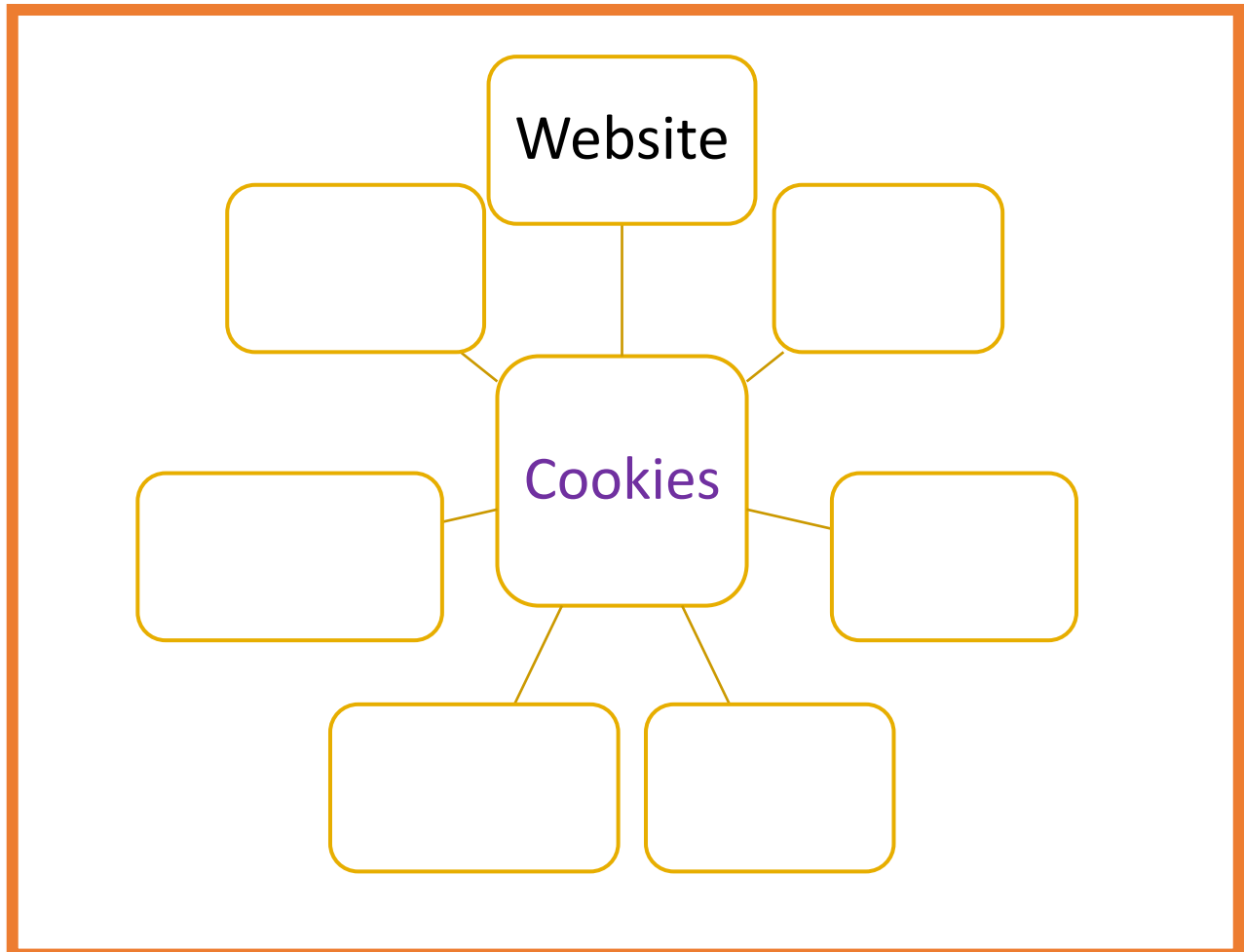
Ga naar YouTube en zoek het filmpje 'Cookies handig of niet? (Consumentenbond)' of klik op <https://www.youtube.com/watch?v=yGrpw7eaVQ8>.
Bekijk het filmpje.

- a. Wat zijn voor- en nadelen van cookies die in het filmpje worden genoemd?

Voordelen	
Nadelen	

b. Waar denk jij allemaal aan bij internetcookies? Vul het woordweb verder in.

Tip: Ga naar www.consumentenbond.nl en zoek het artikel 'Wat zijn cookies?'.
Of klik op <https://www.consumentenbond.nl/internet-privacy/wat-zijn-cookies>.
Dit artikel kan je helpen bij het invullen van het woordweb.

Opdracht 8

Veel mensen zijn zich niet bewust van alle informatie die zij achterlaten op internet. Welke informatie is er over jou te vinden op internet? Zoek op je eigen voor- en achternaam in de zoekmachine. Kijk bij afbeeldingen en informatie. Welke gegevens vind je allemaal?

Welke informatie heb je gevonden?	Wist je dat dit op internet stond?
  	

Verspreiden van informatie

Nu weet je welke informatie jij achterlaat op internet. Ook weet je dat niet alles wat je op internet leest echt is. Daarom is het belangrijk dat je weet wat de risico's zijn van digitale informatie en communicatie.

Opdracht 9

Wat als je foto overal op internet staat? Ga naar www.nrc.nl en zoek op: 'Wat als je jarenlang als 'meme' het internet over gaat?' Of klik op <https://www.nrc.nl/nieuws/2017/01/17/wat-als-je-jarenlang-als-meme-het-internet-over-gaat-a1541639>. Lees het artikel.

Zoek op YouTube het filmpje 'Meneer Mandje - Interview 10 Jaar TV Draait Door - Ben Strik' of klik op <https://www.youtube.com/watch?v=P6ZA5KK-pzw>. Deze meneer staat nu bekend als 'Meneer Mandje'.

Welke risico's komen in het artikel en het filmpje naar voren?

1

2

3

Opdracht 10

Lees onderstaande casus:

Een fabrikant komt met een nieuw medicijn. Je wilt weten of het een goed medicijn is. Je gaat op zoek naar informatie. Je vindt een advertentie van de fabrikant. Zij geven aan dat het medicijn veel positieve effecten heeft. Je vindt ook een bericht van een zorgverzekeraar. Zij geven ook aan dat het een betrouwbaar medicijn is.

Welke van de twee berichten kun je het meest vertrouwen?

De fabrikant. Zij hebben het medicijn gemaakt. Zij weten het best hoe goed het is.

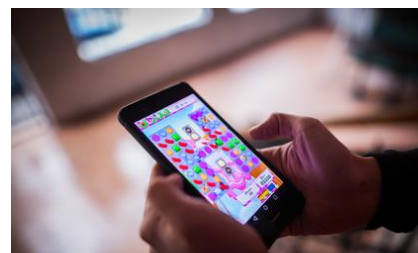

De zorgverzekeraar. Zij zijn neutraal. Hun mening is meer betrouwbaar.

Opdracht 11

Een ander risico van digitale informatie is dat het misleidend kan zijn. Stel, je wilt een gratis app downloaden. Dan is het belangrijk je af te vragen waarom het gratis is. Wat zit erachter?

Ga naar www.bloovi.nl en zoek het artikel 'Hoe een gratis app kan uitgroeien tot een miljoenen business'. Of klik op <https://www.bloovi.be/zoeken?form=search&q=hoe+een+gratis+app+kan+uitgroeien+tot+en+miljoenen+bussines&submit=Zoeken>. Lees dit artikel.

Een voorbeeld van een gratis app is Candy Crush. Op welke manier wordt geld verdiend aan deze gratis app?

1

2

3

WAT HEB JE ZOJUIST GELEERD?

Vertrouwen van informatie:

- Je weet wat phishing is.
- Je kunt nepmails en neptelefoontjes herkennen.
- Je weet waar je nepnieuws aan kunt herkennen.
- Je kunt digitale informatie beoordelen op actualiteit en betrouwbaarheid
- Je herkent onveilige websites en hyperlinks.

Achterlaten van informatie:

- Je kunt uitleggen wat een digitale voetafdruk is.
- Je weet wat cookies zijn.
- Je bent je bewust van de gegevens die jij achterlaat op internet.

Verspreiden van informatie:

- Je weet wat de risico's zijn van digitale informatie en communicatie.

